

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanajstkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1.—, za vse ostale Din 16.—.

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK III.

AVGUST 1938

ŠTEV. 8

Dvajset let narodne svobode

Pred dvajsetimi leti je bilo. Nikdar prej in nikdar kasneje ni bilo na naši zemlji toliko bučne radosti kot v dneh osvobojenja in zedinjenja. Danes vemo, da smo v tisti prekipevajoči radosti pozabili na marsikaj. Bili smo kot naiven otrok, ki je vesel lese-nega konjička, pa čeprav so mu polomljene noge. Le tako smo sredi veselih vriskov lahko spregledali, da je osvobojenje našemu narodu zadalo strašne krvave rane, ko je tretjina naroda ostala v suženjski temi. A to je poglavje zase, vredno, da si ga ob priliki bolj od blizu ogledamo.

Če bi po dvajsetih letih vprašal kdo, kako nam svoboda tekne, bi dobil čuden odgovor. Nič več tistega veselja in navdušenja, pač pa mnogo nezadovoljnosti, nerganja in zabavljanja bi opazil. In če bi posegel po najglobljih vzrokih vsega tega, bi lahko ugotovil tole: Ta narod se ne zna veseliti nad pridobitjem in priborjenim, ta narod zna le godrnjati zaradi onega, česar mu čas in razmere še niso mogle dati. Vsaj ob dvajsetletnici osvobojenja pokažimo svojo veličino in tudi svojo hvaležnost Previdnosti, ki je naš narodni čolnič tako dobrotno vodila skozi najusodnejše dni svetovne zgodovine.

Ni dvoma, da bi bili po zmagi Avstro-Ogrske in Nemčije nastali za nas Slovence temni dnevi. Več kot gotovo je, da bi naš mali narod postal žrtev pohlepnosti in sredo-bežnih plemenskih sil germanstva. Sveta slovenska beseda bi se danes čula le še v šepetajočih molitvah po osamljenih kmečkih domovih. Žulji in znoj slovenskega človeka bi služila močnejšemu. Naše gospodarstvo, ki se je po osvobojenju tako zelo razbohotilo, bi poznalo le še Slovence-delavce in Slovence-hlapce. Čeprav narodov ni mogoče v desetletjih uničiti, bi vendar v dvajsetih letih tujec imel dovolj možnosti, da malemu narodu približa smrtni dan. Pa saj danes ni več mogoče pametno pomisliti, kako strašna usoda bi nas bila dohitela, da se nismo osvobodili.

Tako pa danes gledamo prav nasprotno sliko. Naša govornica je kljub vsemu državni jezik. Ta jezik ni le učni jezik na hribovski ljudski šoli, temveč posredovalec najvišjih znanstvenih vrednot na lastnem vseučilišču, v lastni znanstveni akademiji in v številnih v širokem svetu priznanih znanstvenih delih. Prej neznano ali s silo teptano slovensko ime je našlo pot v veliki svet po lepi knjigi, po znanstvenih izsledkih, po športu in šahu, ne nazadnje pa po prvem imenu Jugoslavije, Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dočim smo bili v Avstro-Ogrski — in bi bili v sleherni drugi državi — manjvredna slo-

vanska manjšina, smo v Jugoslaviji državni narod, čigar sinovi na vodilnih državnih mestih krojijo usodo ne le Sloveniji, temveč celi državi.

Ta in še mnoga druga dejstva, ki za njih naštevanje tu ni prostora, morajo vsaj ob dvajsetletnici osvobojenja vzbujati v nas vseh ponos in radost. Z globoko hvaležnostjo se spominjamo vseh znanih in neznanih junških tvorcev naše svobode, onih, ki so zanjo prelili kri in dali življenje, kakor tudi onih, ki so z močjo svoje osebnosti in s silo svoje prepričevalne besede borbo za osvobojenje zmagovito končali.

Nikdar ne pozabimo, da je naša zemlja za ostali svet tako privlačna in mikavna, da nam jo more ohranjati le do skrajnih mej požrtvovalna ljubezen in borbena volja. Ni je države v svetu, ki bi na tako malem prostoru nudila toliko prirodne lepote, toliko razgibane pestrosti v prirodi, običajih, nošnji in ljudski čudi, ki bi razpolagala s tako ogromnimi zemeljskimi zakladi in ki bi na tako srečen način ustvarjala pogoje za sožitje dveh kultur. To mikavnost danes izpričuje od leta do leta živahnejši tujski promet. Jutri pa je lahko vse to naše bogastvo cilj tujčeve grabežljivosti, ako bi s čimerkoli pokazali, da svoje zemlje ne ljubimo dovolj in bi za žrtve zanjo ne bili pripravljeni.

Položaj nas Slovencev je v Jugoslaviji še prav posebno pomemben. Kot klin tičimo med dvema trenutno najmočnejšima državama Evrope. Dva velika naroda, ki sta se v zadnjem desetletju vsa prerodila in ki živita v prepričanju, da imata v zgodovini narodov svoje posebno poslanstvo, nista le naša neposredna soseda, temveč tudi gospodarja nad znatnim delom Slovencev. Takim sosedom bomo vseč in jim bomo vzbujali spoštovanje le, ako bodo videli, da smo ponosen in samozavesten narod, ki se čuti na svoji zemlji gospodarja. Ljudje brez hrbtenice, mevže in strahopetci bodo v človeški družbi vedno le predmet pomilovanja in zapostavljanja. Narod brez samozavesti in brez vere v lastno silo pa mora prej ali slej podleči močnejšim in vase verujočim narodom.

Marsikje je bilo že zapisano in rečeno, da Slovenci nimamo pravega smisla za državnost, ker da smo v teku svoje zgodovine morali služiti državam, ki jim naše narodne rasti ni bilo mar. V tem je brez dvoma nekaj resnice. Tuja država-mačeha pač ni mogla biti nam Slovcem dobra vzgojiteljica za državljanski čut. Saj ji je bilo celo prav, ako je mogla Slovence in Slovane obdolževati iz-

dajstva in nas preganjati ter uničevati. Toda dvajset let življenja v lastni narodni državi nam je moralo dati pač dovolj prilike, da smo vrednost svoje države spoznali in jo kot ponosni državljani vzljubili.

Najbrž iz istega razloga se mnogi slovenski ljudje ne morejo navaditi razločevati med državo in trenutnimi vladami. Zlo, ki ga en režim povzroči, ljudje kaj radi pripisujejo državi. Res je, da slabe in brezvestne vlade ne morejo v državljanih buditi ljubezni do države, ki take vlade trpi. Toda pod takimi vladami ne trpi le državljani, temveč tudi država, njen ugled in največkrat zlasti tudi njena gospodarska moč. Pravi državljani pa tudi takrat ne nehajo ljubiti države, ne, še več ljubezni ji posvečajo, ko jo vidijo trpečo in zaskrbljeno. Vlada je eno in danes je, jutri pa se mora umakniti; država pa je drugo, ne od danes na jutri, temveč že od dvajsetih let in vse dotlej, dokler jo bomo znali braniti pred zunanji prav tako kot pred notranji sovražniki.

Tekom dvajsetih let državnega življenja v Jugoslaviji smo Slovenci brez dvoma doživeli tudi mnogo razočaranj. Bili so časi, ko smo zaradi nerazumljive slepote in krivičnosti vlad skoroda obupavali nad lastno bodočnostjo. Gospodarska politika, ki je poznala le »Daj!«, ničesar pa vedela o »dame«, je povzročala malodušje in nezaupanje. A vedno je za temnimi dnevi vstalo sončno jutro in svetel dan, v katerem se je mogla slovenska podjetnost in delavoljnost svobodno razmahniti ne le na korist Slovenije, temveč v dobro cele države.

Ob dvajsetletnici pa je dobrodejno sonce razsipalo na celo Jugoslavijo toliko svoje plodne topline, da v njej tonejo vsi spomini na razočaranja v preteklosti. Najboljši sinovi Jugoslavije tekmujejo med seboj, kako bi državno življenje najbolje uredili, da bi mladi kralj Peter II. ob nastopu vladarskih dolžnosti našel Jugoslavijo srečno, složno in močno. Pod vodstvom Nj. Visokosti kneza namestnika Pavla, čigar vladarsko modrost občuduje ves svet, se s hitrimi koraki bližamo trenutku, ko bo biti državljani Jugoslavije isto kot biti srečen in zadovoljen.

Zato pa naj ob proslavi dvajsetletnega obstoja svobodne jugoslovanske države visoko v nas vseh vzplamti žar ljubezni in ponosa. Izgine naj iz naših vrst mržnja in slepilna strast, ki nam jo vliva nesrečna preteklost in ki je v sedanosti celo večjim narodom lahko le v pogubo. Namesto sovraštva sejmo v duše ljubezen; mesto trpkega premišljevanja se vdajajmo tvorni radosti; vsi pa mislimo, kako

Daj nam danes naš vsakdanji kruh ...

Ta prošnja mi stopa pred oči prav sedanjí čas, ko slišimo, da v neki veliki sosedni državi manjka kruha, v drugi pa se uvaja samo ena vrsta kruha za vse enako. — Hvalimo torej Boga, da pri nas ni ne eno ne drugo in da imamo v naši državi Jugoslaviji kruha ob sicer neosporavem pomankanju in revščini nekaterih slojev kljub vsemu le v obilnosti. To je tako: tisti, ki strada kruha danes, ga je stradal tudi že prej v tako zvanih boljših časih, pred svetovno vojno. Tako je bilo, je in bo povsod.

Pa še nekaj mi stopa pred oči te čase, ko se čujejo tožbe, kako gladuje ljudstvo in strada kruha, n. pr. v Rusiji, ki je bila nekdanj žitnica Evrope. — V mislih imam prav tisto leto, ko se je začela krvava svetovna vojna. Tudi v Avstriji smo imeli tedaj kruha v izobilju, tako da smo ga — Bog nam odpusti! — metali proč. Kjer si hotel, si videl ležati po cestah ob kotih in voglih in za plotovi kose kruha, lepega belega ali okusnega črnega, posebno pa še vojaškega, ki so ga odmetavali v latrine. — Kako pa, saj je bilo tedaj še vsega — kruha in mesa dovolj. Po cele kotle mesnih jedi s kruhom vred so zmetali v imenovana odprta vojaška stranišča. Zunaj pa so se zgrazali ljudje; saj so bili med njimi tudi taki, ki so stradali.

Kruh je božji dar. Tako so nas učile naše dobre matere. Pri nas doma je moral vsak poljubiti košček kruha, če mu je padel na tla. Nobena najmanjša drobtinica ni smela iti v izgubo. Kruh je od Boga samega posvečena hrana. Ali ni torej morala nujno slediti božja kazen za vso tisto objestnost ob pričetku vojne in še nekaj mesecev kasneje? — Kako kmalu je prišla ta kazen! — Dobro se še spominjamo časov komaj nekaj let po začetku vojne, kako smo morali v nepreglednih vrstah od štirih zjutraj v mrazu in vročini čakati pred raznimi lokali »aprovizacij« na karte odmerjenega kruha in mesa.

Kaj menite, da to ni bila božja kazen za prejšnjo objestnost?

Sedaj pa se kar malo ozrimo po nam najbližjih krajih: bodisi po ljubljanskih ulicah, ali po krajih, kamor hodijo naši izletniki delat škodo po poljih, travnikih in vrtovih. Povsod leži vse polno ostankov kruha. Odmetavajo ga otroci, puščajo ga odrasli. Odlagajo ga na stopnišča in okna celo berači, ki hočejo predvsem denar, da ga zamenjajo za »jeruš« ali za »dalmatinca«. — Dan na dan lahko opazujemo razmetavanje kruha, ki je med vsemi drugimi vrstami živil posvečen v sami Gospodovi molitvi.

Ali torej res nimamo upravičene slutnje, da se utegne prej ali slej tako objestno razmetavanje božjega daru maščevati — če ne nad nami, pa nad našimi potomci?

Nekoč sem opazoval staro ženico v neki ljubljanski ulici. Od skrbí je bil naguban in globoko udrtih oči njen obraz, v katerega so zarezala leta svoje brazde. Zagledala je na tleh kos kruha, vsega povaljanega od cestnega prahu. Pobrerala ga je, očistila ga prahu; pobožno ga je poljubila ter ga jela gristi in použivati kar na cesti.

Ali ni to dokaz kričevega nasprotstva med tistimi, ki grešno zametavajo božje dobrote, in med onimi, ki jih stradajo? Kako prav je imel naš »goriški slavček« Simon Gregorčič, da lahko srečni vsi bi bili, če kruh delil bi z brati brat s prav srčnimi čutili.

Ni treba, da pri nas mnogi (veliko preveč!) stradajo kruha, ko ga imajo drugi toliko, da ga mečejo na gnojišča in smetišča! Kot sem dejal: ne manjka pri nas kruha; manjka pa tiste ljubezni, ki bi delila dobrote siromakom z bogato obloženih miz bogatinov. — — —

Poglavitni namen pričujočih vrstic je bil seveda opozoriti vse tiste, ki mečejo kruh na tla, in če so le ti predvsem otroci, pa njihove starše, kako malo srčne kulture imajo. Ako smo Slovenci res vsestransko kulturni narod (in nas ni samo dolg jezik!), tedaj pokažimo izobrazbo in oliko tudi v tem, da damo kruhu ono čast in spoštovanje, ki mu gre kot — božjemu daru!

Na Bledu je v prekrasno poslikani novi cerkvi, ki ji ni primere ne v državi in ne kmalu kje zunaj, simbolično predočena prošnja iz oče-naša: daj nam danes naš vsakdanji kruh. Slovenski kmet, orač na polju — sporedno pa oltar, pred njim duhovnik s ciborijem in večnim kruhom z nebes v rokah. — Ali je tu treba še kaj reči, da damo kruhu čast, ki mu gre? — — — F. K-n.

2¹

bi najbolje služili v dobro cele Jugoslavije. Krik po svobodi, ki je več kot eno stoletje odmeval po naši zemlji, naj se umakne klicu

k pravemu bratstvu in složnemu delu za močno, ugledno in za vselej neporušljivo Jugoslavijo. I. P.

NAJVEČJE LJUDSKO ZAVAROVANJE JUGOSLAVIJE

KARITAS

25.000 ZAVAROVANCEV

80.000.000 JAMSTVA

Odprta noč in dan so groba vrata ...

Z Gorenjskega smo prejeli sledeče pismo, ki na pretresljiv način pove, kako je življenjsko zavarovanje tudi mladim ljudem potrebno:

»Poročati vam hočem o primeru, ki se je pred kratkim pripetil na Gorenjskem in ki ga javnost pozna tudi iz dnevnega časopisja.

V Podnartu je krajevni zastopnik »Karitas« odnosno Vzajemne zavarovalnice že dalj časa pripravil življenjsko zavarovanje med drugimi tudi 27 letnemu samskemu tovarniškemu delavcu Silvestru Pogačniku. Pogačnik je živel pri svoji materi vdovi v ne baš sijajnih razmerah, saj je bilo treba skrbeti še za mlajše brate in sestre. Ko je Silvester dobil službo v jeseniški tovarni, je vzniklo upanje, da se bodo vsem razmere zboljšale. Kupil si je motorno kolo, s katerim se je vozil na Jesenice v službo.

Zavarovanju se je stalno upiral, da še nima denarja, da je samec, da je mlad, da ne misli še tako kmalu umreti itd. Šele na prigovarjanje g. Javorja, skladiščnika na postaji Podnart in gostilničarja, ki je zavarovan pri Vzajemni za življenje že 17 let ter bo v nekaj letih zavarovalno dobo doživel, je Silvester sklenil življenjsko zavarovanje za 15.480 din. Toda že drugi dan po podpisu pogodbe je Silvester — najbrž na pri-

govarjanje domačih — prišel h krajevnemu zastopniku prositi, naj ponudbe za zavarovanje nikar ne odpošlje, ker da se sedaj še ne bo zavaroval, prav gotovo pa bo to storil čez eno leto. »Ali pa boš čez eno leto še zdrav in živ?« — ga je v šali vprašal zastopnik. »Kako neki ne, saj sem mlad in zdrav,« je odgovoril Silvester.

Vse to je bilo v začetku letošnjega leta. Zastopnik je izjemoma ugodil Silvestrovi prošnji in ponudbe ni odposlal Vzajemni zavarovalnici. V začetku junija pa so prinesli časopisi vest o smrtni nezgodi motociklista med Lescami in Radovljico. In kdo je bil nesrečnež? Bil je Silvester Pogačnik, ki je še pred kratkim mislil, da bo čez eno leto še vedno živ in zdrav, ker je mlad.

Pogačnik je vozil ponoči po cesti med Lescami in Radovljico. Z njim se je na motorju vozil tudi njegov znanec. Nasproti je pridrvel avtomobil. Bleščeča avtomobilska luč vzame Silvestru vid, on ne vidi več ceste in trešči z motorjem z vso silo v brzovjavni drog. Silvester je obležal mrtev, njegov znanec je odnesel le nedolžne praske.

Če bi bil pokojni Silvester sprejel zavarovanje, kakor ga je bil že sklenil, bi njegova uboga mati dobila zaradi te nezgode izplačano dvojno zavarovalno vsoto, t. j. 30.960 din. Kako prav bi ji prišla ta vsota!«

Zahvala

Podpisana Kandorfer Ana se Vzajemni zavarovalnici, oddelku KARITAS, Ljubljana, najlepše zahvaljujem za točno izplačilo posmrtnine po mojem pokojnem očetu Janezu Kandorferju, Pilštajn, ter prosim, da objavite mojo zahvalo v »Naši moč« v spodbudo vsem zavarovancem.

Z odličnim spoštovanjem

Ana Kandorfer, l. r.
Sv. Jurij ob juž. žel.

Oh, ti ljubi otroci! Očka sede na posteljico, v kateri se mali Lado pripravlja spati. »Čakaj, pripovedoval ti bom pravljico, da boš lažje zaspal,« pravi očka. — »Da, očka, kar pripoveduj,« meni Lado. — Očka pripoveduje pol ure, pripoveduje eno uro, naenkrat je bilo vse tiho. Mamica v sosedni sobi se umirjena obrne v postelji. Tedaj se rahlo odpro vrata in mamica vpraša: »Ali spi?« A med vrati stoji Lado v nočni srajci in reče: »Da, mamica, končno je le zaspal.«

*

Gost: »Ali je milostljiva doma?« — Sluga: »Jo grem vprašat.«

Skrbno

prati se pravi:

perilo zaupati dobremu Schichtovemu terpentinovemu milu. S Schichtovim terpentinovim milom negovano perilo nikoli ne porumeni in ostane dolgo časa kot novo.

SCHICHTOVO TERPENTINOVO MILO

pere bleščeče belo!

Skopuštvu Friderika Velikega je bilo znano. Kljub temu ga je nekoč neki samostan poprosil podpore za popravilo samostanske cerkve. V prošnji so redovniki navedli, da je cerkev tako mračna, da se v njej vidi komaj ped človekom. Friderik je na prošnjo napisal: »Blagor jim, ki verujejo, čeprav ne vidijo!«

Friderik Veliki in vojaški begunec. Frideriku Vel. so predstavili vojaka, ki je pobegnil od čete. Friderik ga vpraša, čemu je pobegnil. — Begunec: »Videl sem, v kako brezupnem položaju se nahajamo in da nas bo sovražnik pri prvem srečanju uničil.« — Friderik: »Počakaj le še tri dni. Če se dotlej položaj ne izboljša, bomo lahko vsi skupaj bežali.«

Prepozno. Gospod Grudnik se hoče peljati v Kranj. Na kolodvoru kupi vozni listek in ga plača s stotakom. Grudnik prešteva v čakalnici drobiž, ki ga je dobil pri blagajni, in se čez nekaj časa vrne k blagajniku: »Gospod, zmotili ste se, ko ste mi menjali stotak.« — Blagajnik: »Mi je zelo žal, a sedaj je prepozno. Morali bi mi to tako povedati.« — Grudnik: »Potem pa hvala! Dal ste mi namreč dvajsetak preveč.«

Bog varuj, če bi bilo res! V nekem listu je bilo čitati sledeče: »Če zberemo proizvodnjo vseh opekarn v državi, dobimo, da letno proizvajamo nekaj več kot dve milijardi opek. Z druge besede: Letno pade na glavo vsakega državljanca okoli sedemdeset opek.«

Če se otrok umiva. Očka pride zvečer domov in nažene Tine, naj se umije. Tine uboga in se umije, hm, da, kot se pač otroci. Očka pravi: »Kaj, to se pravi umivanje? Pošteno se mi umij! Sa, se ti na bradi pozna, kaj si danes jedel.« — Tine: »No, kaj pa sem jedel?« — Očka: »Rižev narastek.« — Tine: »Haha, rižev narastek smo že včeraj jedli.«

Profesorska. Profesor Cvek je seveda profesorsko raztresen in pozabljiv. Zadnjič mu je žena dala pismo, da ga vrže v poštni nabiralnik. Profesor vtakne pismo v žep in gre. V nabiralnik vrže svoj ščipalnik in si de zmagovalno: »No, zdaj vsaj ne bo mogla žena reči, da sem pismo pozabil oddati!«

Mislimo tudi nase!

Kaj je najdragocenejša, kar nenadomestljiva imovina človekova? Hišo, ki sem jo zgradil, pa mi jo požar uničil, lahko zopet postavim. Nasip, ki mi ga je voda razdrila zopet popravim. Posevke, ki mi jih je toča pobila, nadomestim s novo setvijo. Izgubo v trgovini, pri obrti, na zaslužku nadomestim s pridnim in vstrajnim delom.

Česa pa ne morem nadomestiti? Kaj je najdražje, kar ima vsak človek? To je njegovo zdravje, telesna moč, delovna sposobnost njegovih udov.

Zavarovanje je sredstvo, s katerim nadomestimo zgubo in škodo, ki nam jo povzroči požar, toča, vlomski tatvina in še druge nenadne nesreče. To vemo.

Ali pa ni možno dobiti nadomestila za zgubo delovne zmoglosti človeških udov?

Da, tudi za posledice telesne nezgode je zavarovanje našlo način, po katerem nadomesti gospodarsko zgubo, ki nastane človeku zaradi delovne nesposobnosti, ki jo ima za posledico nezgoda. Ta zguba je lahko zelo velika, kajti vsaka nezgoda se konča ali s smrtjo, ali s popolno ali delno trajno delovno nesposobnostjo, ali pa

sčasno prehodno delovno nesposobnostjo. Za vse te tri izide vsake telesne nezgode je Vzajemna zavarovalnica pripravljena vsakomur nuditi kritje in zavarovanje po najugodnejših pogojih.

Čudno je danes življenje. Vsi drvimo in hitimo. V kratkih dvajsetih povojnih letih se je

hitrost prometnih sredstev podvojila. Vlaki vozijo danes z brzino 120 km na uro. Avtomobil jih skuša dohiteti, pa vse to je prepočasno in človek sega po vse hitrejših prevoznih sredstvih, po zrakovih, po posebnih ekspresnih vlakih itd. Vse te drvenje pa skriva v sebi brez števila nevarnosti za nezgode in nesreče. Danes že skoraj ne moreš stopiti na obljudeno cesto, ne da bi vsak hip pazil, odkod bo pridrvel avtomobil, motor ali kolesar. Težava je voziti po teh cestah s vprečno živino, ki se plaši.

Pa tudi v gospodinjstvu in gospodarstvu so nesreče številnejše kot kdajkoli prej. Kmet in obrtnik opravljata svoje delo s stroji. Delavec je prisiljen delati v strojnih obratih. Povsod je napeljan električni tok.

Mladina, in ne samo mestna, se zanima za šport vseh panog. Kolesarske in motorne dirke, avtomobilske poskušne vožnje, nogomet, plavanje, smučanje, jadralno letenje, turizma — vsepovsod vse polno nevarnosti za telesno nezgodo.

In vsaka telesna nezgoda ima za posledico krajšo ali daljšo delovno nesposobnost človekovo, če že ne konča s smrtjo. Zato je zavarovanje zoper telesne nezgode danes največja, neodločljiva potreba za vsakega človeka.

Vzajemna zavarovalnica je razumela potrebo našega časa in uvedla v svoj delovni načrt vse vrste nezgodnih zavarovanj. Danes lahko nudi našemu človeku kritje za vsako telesno nezgodo, naj se mu primeri kjerkoli in kadarkoli v kakršnikoli okoliščinah. Obrnite se s vprašanjem na nas ali na našega zastopnika, ki vam bo dal vsa potrebna pojasnila. Nesreča nikoli ne počiva, ve že naš narodni pregovor. Tudi danes in jutri ne. In nikjer ni zapisano, da ne boš danes ali jutri na yrsti ti, ki bereš te vrstice.

Posmrtnina — dota — starostna preskrba pri „Karitas“

Tako se glasi pravilna rešitev junijske nagradne zlogovnice. Za knjižne nagrade so bili izžrebani:

1. Jera Notar, posestnica, Dobje 4, p. Poljana nad Škofjo Loko;
2. Ela Podgornik, Ljubljana, Bežigrad 14;
3. Anton Oven, učenc 4. razr. ljudske šole, Martinja vas 11, p. Velika Loka;
4. Milka Trilar, Kranj, Jenkova ul. 31;
5. Ivan Veršnik, Tirosek 49, Nova Štifta, pošta Gornji grad;
6. Ivan Jerman, Ljubljana, Rožna dolina, Cesta XXI-10;
7. Nežika Terhjan, Ljubljana, Cegnarjeva 4;
8. Tine Toman, kaplan, Kranjska gora;
9. Slava Minodraš, Ljubljana, Kolodvorska 8;
10. Franc Hiti, trafikant, Ljubljana, Florijanska 12.

Vsi izžrebani bodo prejeli do konca julija vsak po eno vezano slovensko knjigo.

Poslednjikrat opozarjamo, da poslej ne dobijo nagrad tisti, ki ne bodo poleg svojega naslova napisali pod rešitev tudi svojega poklica, policne številke in rojstnega datuma.

Kaj nudi naš radio v poletnih mesecih?

Radijske poslušalce, posebno tiste, ki bodo čez poletje odšli v prosto naravo, ali se vsaj za nekaj časa umaknili mestnemu trušču in ki bodo vzeli s seboj tudi svoj prejemnik, bo zanimalo, kaj bo nudila ljubljanska radijska postaja čez poletnice.

Poletni program je sestavljen na način, ki upošteva, da so ljudje v tem času več od doma in da torej v gotovem času ne poslušajo radia. Zato se večerne oddaje ob delavnikih začnejo s poročili ob 19; ob 18 je začetek še vedno ob sredah, ki so posvečene mladinski uri, in pa ob sobotah, ko si v času delopusta marsikdo zaželi veselega koncerta ali pa tudi lepe poučne besede. Med tednom so predavanja, kot v prejšnjih letih, nastavljena na 20.10, slede jim ob 20.30 glasbene točke.

Pri sestavljanju glasbenega sporeda je moralo vodstvo upoštevati dejstvo, da je večina ljubljanskih godbenih umetnikov odšlo na oddih, ali da bodo čez poletje zabavali s koncerti v raznih združitvah in letoviščih došle goste, na drugi strani pa tudi omogočiti letni dopust radijskemu orkestru, ki si bo odpočil in nabiral novih sil za prihodnjo programsko sezono. Zato je uprava sklenila s priznanimi skupinami godbenikov dogovore za prenose promenadnih in simfoničnih koncertov kakor tudi opernih predstav, ki so na sporedu v Rogaški Slatini oziroma Dobrni.

Ti prenosi so sicer zvezani s precejšnjimi tehničnimi in finančnimi težavami — naj omenimo samo nedostatek posebnih napeljav za glasbene prenose — vendar je po skušnjah prejšnjih let gotovo, da bodo ti koncerti nudili poslušalcem resničen in pravi umetniški užitek. Razen tega ima postaja v načrtu tudi nekaj prenosov prvostvinskih glasbenih prireditev iz inozemstva.

SADNE MLINE

na ročni, viteljni, vodni ali motorni pogon, vsakovrstne mlatilnice, žitne čistilnice l. t. d. izdeluje

IVAN ČRETNIK, Sv. Jurij ob južni Žel.
(poleg tarne cerkve)

Izdelovanje mlincev, žag ter mlinskih in poljedelskih strojev. Lastna železovarna. — Sprejemam zastopnike.

Razumljivo. Gobeždalo: »Jej, jej, kakšen pa si? Še nikoli se mi nisi zdel tako star kot danes!«
Jezičnik: »Saj menda tudi še nisem nikoli bil toliko star kot danes.«

Ze ve, kaj ga čaka. Drejče lekarnarju: »Ali imate kakšno zdravilo zoper bolečine?« — Lekarnar: »Kakšne bolečine pa imaš?« — Drejče: »Sedaj jih še nimam, toda očka pravkar bere moje šolsko spridevalo.«

Naša zavarovalna zakonodaja se izpopolnjuje

Z uredbo o nadzoru nad zavarovalnicami smo lani dobili zakonsko določilo, ki v splošnih obrih ureja poslovanje zavarovalnic. Z uredbo pa je dobil trgovinski minister pooblastilo, da izda k posameznim določbam uredbe pravilnike, ki naj podrobneje objasnijo in določijo poslovanje. V »Službenih novinah kraljevine Jugoslavije« z dne 21. junija t. l., štev. 136 — XLI so sedaj objavljeni štirje taki pravilniki, ki jih v naslednjem kratko navajamo.

1. Pravilnik o podatkih, ki jih mora zavarovalno podjetje priložiti prošnji za dovoljenje poslovanja.

Prošnji za dovoljenje poslovanja je treba priložiti društvena odnosno zadržna pravila, poslovno osnovo, dokaz o popolnoma vplačani temeljni glavnici, zavarovalne zadruge pa tudi še dokaz, da imajo najmanj 100 zadržnikov.

Inozemska zavarovalna podjetja, ki hočejo poslovati v naši državi, morajo poleg tega še doprinesiti dokaz, da podjetje v dotični inozemski državi obstoji že najmanj 10 let, da je v dotični državi dovoljeno poslovanje jugoslovanskim zavarovalnicam, da biva glavni zastopnik dotične inozemske zavarovalnice v naši državi, da je naš državljan in da ima od prizadete zavarovalnice vsa potrebna pooblastila, končno pa še vsa druga dokazila, ki bi jih ministristvo trgovine in industrije zahtevalo.

Pravila morajo poleg določb, ki jih že itak zahtevajo obstoječi zakoni in uredbe, vsebovati: vrste zavarovanj, s katerimi se hoče zavarovalnica baviti, področje, na katerem namerava poslovati, določbe glede zbiranja in vodstva rezerv in fondov, pri zadržgah pa še določbe glede jamstva zadržnikov.

Pod poslovno osnovo spadajo po pravilniku: splošni zavarovalni pogoji, premijske tarife, zavarovalno-tehniška načela za izračunavanje rezerv, matematične podlage za izračunavanje premij, odkupov, posojil, redukcij itd., ter načela za soudeležbo na dobičku.

Pravilnik dalje točno določa, na kakšen način in kje je treba vplačati temeljno glavnico.

Zavarovalnice, ki so imele pravico poslovati že pred izdajanjem uredbe o nadzoru nad zavarovalnicami, morajo v roku treh mesecev od dne, ko je pravilnik stopil v veljavo, prav tako predložiti vse podatke, ki jih zahteva ta pravilnik. Ni jim pa treba predložiti dokazila o vplačani temeljni glavnici, temveč mesto tega poslovno poročilo z računskim zaključkom k zadnji poslovni dobi. Ako ministristvo v teku 6 mesecev od dneva, ko je taka zavarovalnica vse zahtevano predložila, ne zahteva nobenih sprememb ali dopolnil ali ne izda sploh nobene odločbe, se smatra, da je vse v redu.

2. Pravilnik o ustanovitvi in vodstvu registra vrednosti matematičnih rezerv.

Pri vsaki zavarovalnici se ustanovi register vrednosti, ki tvori matematične rezerve ali služijo za njih kritje. Register se mora voditi v dveh izvodih, katerih eden leži pri zavarovalnici, drugi pa v ministristvu trgovine in industrije.

V ta register morajo biti vpisane vse vrednosti, ki tvorijo matematične rezerve ali služijo za kritje teh rezerv, pa tudi skupna vsota posojil na lastne police.

Preden se vpišejo v register nepremičnine ali pravice, mora zavarovalnica pustiti zabeležiti v zemljiški knjigi, da dotične nepremičnine odn. pravice spadajo v sestav matematičnih rezerv odn. kritja za te rezerve. Izbris take zabeležbe po more zemljiška knjiga izvršiti le po odobritvi ministristva.

Vpis vrednosti v oni izvod registra, ki se nahaja pri zavarovalnici, se mora izvršiti takoj, čim dotična vrednost pripade matematični rezervi ali začne služiti za kritje te rezerve. Vpis posojil na lastne police pa se izvrši v skupni vsoti na kraju poslovne dobe. O vsakem takem vpisu je treba takoj obvestiti trgovinsko ministristvo. V oni izvod, ki se nahaja pri ministristvu, pa se vpišejo spremembe vedno le koncem poslovne dobe. Takrat mora zavarovalnica tisti izvod od ministristva zahtevati, vpise izvršiti in s svojim izvodom vred poslati ministristvu v pregled.

Register, ki se nahaja pri ministristvu, je javen in vsakdo ima pravico v prisotnosti organa ministristva ga vpogledati in vpogledati tudi spise,

na podlagi katerih se je vpis izvršil. Prav tako lahko vsakdo proti plačilu takse zahteva prepis vseh ali posameznih vpisov in spisov. Ministristvo tudi daje potrdila o vpisih in o vseh spremembah, ki se v registru izvršijo.

Ako kdo misli, da je s kakim vpisom v register oškodovan ali da kaj ni vpisano, lahko zahteva spremembo odn. vpis.

Vse vrednosti, ki so vnešene v register, tvorijo posebno namensko imetje, iz katerega se prvenstveno krijejo obveznosti iz zavarovalnih pogodb, za katere so se matematične rezerve zbrale.

Vse to namensko imetje se mora upravljati ločeno od ostalega imetja zavarovalnice. Gotovina, vrednostni papirji in druge premične vrednote tega imetja se morajo hraniti na ozemlju Jugoslavije. Ministristvo lahko vsak čas zahteva dokaz o tem, kako se te premične vrednote hranijo in kakšne so. — Vsaka odtujitev namenskega imetja je vezana na predhodno dovoljenje ministristva. — Zemljišča, zgradbe ali kake druge vrednosti, ki so obremenjene s hipoteko ali slično zastavo, ne morejo služiti za plasman matematičnih rezerv in jih tudi ni mogoče pridobivati za kritje matematičnih rezerv.

Pravilnik končno določa način uporabe namenskega imetja v slučaju, da pade zavarovalnica pod stečaj.

3. Pravilnik o višini prenosnih premij za posamezne vrste zavarovanj.

Pod prenosno premijo razume pravilnik oni del vplačanih premij ozir. kot aktiva računanih premij, ki služijo za kritje prevzetih zavarovalnih obveznosti preko datuma, s katerim se poslovna doba zaključuje. Te prenosne premije je treba voditi za vsako vrsto zavarovanj posebej in jih v zaključnem računu izkazati kot rezervo. V nadaljnjem pravilnik določa, kako je treba prenosno premijo pri posameznih vrstah zavarovanja izračunavati.

4. Pravilnik o pooblaščenih aktuarjih.

Aktuarji t. j. zavarovalni tehniki (matematiki) vršijo pri zavarovalnicah izredno važno in odgovorno dolžnost. Zato pravilnik odreja, kdo more biti pooblaščen aktuar in kakšne so njegove dolžnosti.

Da more kdo kot pooblaščen aktuar vršiti dolžnosti, ki jih predpisuje uredba o nadzorstvu nad zavarovalnicami, mora imeti posebno pooblastilo ministristva za trgovino in industrijo. To pooblastilo izda ministristvo po izpitu, ki ga mora kandidat položiti pred posebno komisijo v ministristvu.

Kandidat, ki želi polagati izpit za pooblaščenega aktuarja, mora biti jugoslovanski državljan, mora dokazati, da ni bil kaznovan zaradi pretopkov iz koristljubja, da ni pod kurateljo, da ima diplomu filozofske fakultete z matematiko kot glavnim predmetom, ali pa dokaz, da je dovršil zavarovalno tehniko na kaki strokovni šoli, ki ima položaj fakultete, in da se je bavil najmanj pet let praktično z matematičnimi posli v kaki zavarovalnici, ki goji življenjsko zavarovanje, ali pri socialnem zavarovanju.

Strokovni izpit obsega splošno matematiko, matematično statistiko, zavarovalno matematiko, zavarovalno zakonodajo in knjigovodstvo. Izpit je pismen in usten. Minister lahko odvzame pooblastilo aktuarju, ki bi na podlagi sodnega sklepa izgubil častne pravice ali ki ne bi vestno opravljal svoje dolžnosti. Dodelitev ali odvzem pooblastila se objavlja v »Službenih novinah«.

Izjemoma lahko v roku petih let od dneva, ko je pravilnik stopil v veljavo, polagajo strokovni izpit tudi osebe, ki so dovršile srednjo šolo in so že najmanj deset let zaposlene v matematični stroki, bodisi pri zasebni zavarovalnici, ki goji življenjsko zavarovanje, ali pri socialnem zavarovanju, pa sicer izpolnjujejo pogoje za pooblaščenega aktuarja.

Osebam, ki imajo vse pogoje za pooblaščenega aktuarja (torej tudi visokošolsko strokovno izobrazbo) in so bile kot aktuarji že pred tem pravilnikom zaposlene v kaki zavarovalnici, ki se bavi z življenjskim zavarovanjem, ali pri socialnem zavarovanju, more minister izdati pooblastilo tudi brez predhodnega strokovnega izpita. Prav tako morejo dobiti tako pooblastilo osebe, ki sicer

aimajo visokošolske strokovne izobrazbe, a so se bavila z matematičnimi posli že najmanj 10 let v kaki zavarovalnici, ki goji življenjsko zavarovanje, ali pa pri socialnem zavarovanju. Ako kdo od aktuarjev, ki dobe brez izpita pooblastilo, ne bi bil naš državljan, si mora tako državljanstvo v teku dveh let pridobiti, drugače izgubi pooblastilo.

Osebe, ki na dan, ko stopi ta pravilnik v veljavo, vršijo pri kaki življenjski zavarovalnici ali pri socialnem zavarovanju dolžnosti aktuarja, morejo tudi brez pooblastila skozi tri leta še vršiti dolžnosti pooblaščenih aktuarjev v smislu uredbe.

V »Službenih novinah« z dne 24. junija t. l. št. 139 — XLIII pa je objavljen

Pravilnik o obvezni spremembi zavarovanj v tuji valuti v zavarovanja v dinarjih.

V teku dveh mesecev od dneva, ko stopi ta pravilnik v veljavo, se morajo obvezno spremeniti v dinarska zavarovanja vsa ona zavarovanja, ki so bila sklenjena pred uveljavljenjem uredbe o nadzorstvu nad zavarovalnicami v kaki tuji valuti ali v zlatu ali v naši valuti pa z določenim pogodbenim odnosom napram neki tuji valuti ali zlatu. Izvzeta so zgolj zavarovanja mednarodnega transporta.

Sprememba se mora izvršiti po srednjem deviznem kurzu ali kurzu zlata, ki ga na dan objave pravilnika notira beograjska borza za ono tujo valuto, napram kateri je bila plačana ali zaračunana poslednja premija.

Tekom treh mesecev po objavi tega pravilnika morajo zavarovalnice predložiti ministrstvu se-

znam vseh takih zavarovanj in to posebej za vsako valuto in vrsto zavarovanja. Seznan mora vsebovati številko police, ime zavarovanca, zavarovančevo bivališče, začetek zavarovanja, zavarovalno vsoto v dosežanji valuti, dan, katerega je bila izvršena sprememba po tem pravilniku, kurz, po katerem se je sprememba izvršila, in novo zavarovalno vsoto; če pa sprememba še ne bi bila izvršena, je treba navesti vzroke.

Na dinarsko valuto je treba spremeniti tudi vsa kapitalizirana zavarovanja ter vsote posojil, s katerimi so police obremenjene.

Spremembo lahko zavarovalnice izvršijo z dodatkom k polici.

Spremembo je treba izvršiti tudi pri zavarovanjih, iz katerih se že vrše izplačila (n. pr. rente, otroška vzdrževalnina itd.), in tudi pri zavarovanjih, ki so dospela v izplačilo pred objavo pravilnika, a izplačilo še ni izvršeno.

Če bi bilo zavarovanje v tuji valuti ob objavi pravilnika razveljavljeno, a bi se kasneje zopet uveljavilo, se more uveljavljenje izvršiti le ob istočasni spremembi v dinarsko zavarovanje.

*

Ti pravilniki v znatni meri odstranjajo mnoge nejasnosti iz zavarovalniškega poslovanja. Kakor mora sleherni, ki pozna pomembnost zavarovalstva v narodnem gospodarstvu, biti od srca vesel, da se naša zavarovalniška zakonodaja izpopolnjuje, tako moramo pa obžalovati, da naša država še nima enotnega zakona o zavarovalni pogodbi.

Urednik kramlja

I. Č. — Soteska. — Da nikakor ne morete plačati premije za svoje požarno zavarovanje? Če Vas ne bi osebno poznal, kakor tudi Vi mene poznate, bi bila stvar lahko resnična. Tako pa dobro veste, da Vam ne morem verjeti. Ne zamerite! Nič Vam nočem očitati. Ali napram samemu sebi bodite odkriti in priznajte, da izdajate zelo mnogo denarja za užitke dvomljive vrednosti. Priznajte si, da bi bilo treba le nekoliko dobre volje, pa bi denar za premijo z lahkoto spravili skupaj. Bodite ponosni na samega sebe in na svoje ter ne pustite, da bi kdorkoli — pa naj Vas pozna ali ne — samo podvomil, da ne stojite trdno. Ali ne bi ljudje začeli zmajevali z glavo, če bi izvedeli, da ne morete plačati tistih borih 142 din letne premije? Pa še to pomislite: Odkod naj zavarovalnica jemlje, kadar mora plačevati škode, če bi vsi tako sodili o dolžnosti plačila premij? Končno pa gre za to, da se pokažete kot dobrega moža in očeta. Če bi Vam res šlo sedaj nekoliko slabše, tem bolj morate skrbeti, da ohranite v slučaju nesreče sebi in svoji družini, ki jo vendar ljubite, vsaj streho. Malo več dobre volje tedaj in prepričali se boste, da Vam bo izvršena dolžnost napram zavarovalnici v uteho in zadoščenje.

F. M. — Celje. Pravite, da bi radi naročili oglas v »Naši moči«, a cene oglasom se Vam zdijo daleč pretirane. Neki tednik Vam nudi za 80 odstotkov cenejšo možnost oglaševanja. To Vam rad verjamem. Tisti tednik morda čita vsega kakih 3000 ljudi, dočim pride »Naša moč« mesečno najmanj 300.000 ljudem v roke. Ali vidite razliko? Sedaj pa še na tole pomislite: Če bi v tiskarni naročili recimo samo 100.000 listkov v velikosti oglasa in bi te listke sami razposlali po naši zemlji, kaj pravite, koliko bi Vas vse to stalo? In pri tem bi dobršen del teh listkov svojega namena niti ne dosegel. »Našo moč« pa ljudje ponovno čitajo in jo hranijo. Pomnite: Čim višjo naklado ima list, tem uspešnejša mora biti reklama v njem. Ali niste opazili, da v

»Naši moči« oglašujejo velike in priznane tvrdke, ker so se prepričale, da je oglaševanje v našem listu res uspešno? Kot urednik sicer nimam rad oglasov, ker mi jemljejo prostor za članke. A kot list, ki hoče pošteno služiti koristim vseh stanov in slojev, radi sprejemamo tudi oglase. Seveda pa moramo dobiti za nje plačanega vsaj toliko, kolikor nas stane papir, tiskarna in razpošiljanje.

T. R. — Gorjanci. Vaša misel ni napačna. Takole pišete: Nekdo zavaruje svojo hišo, ki je stara že dvajset let. V redu plačuje premijo in po 15 letih zavarovanja hiša pogori. Pride Vaš cenilec, pošteno vse premeri in oceni, a nato prične z odbitki, katerih najhujši je odbitek za starostno obrabo. Zakaj potem zavarovalnica zahteva vedno enako premijo, če se vrednost poslopja od leta do leta manjša? Naj pa zavarovalnica raje vsako leto za toliko in toliko odstotkov zniža zavarovalno vsoto in premijo. — Zadeli ste žebelj na glavo. Čisto prav imate. Vaše mnenje ni novo. Verjemite, da se je tudi že zavarovalstvo pečalo s tem vprašanjem. Toda na nekaj pozabljate. Da je namreč znižanje vrednosti od leta do leta v premiji že upoštevano. Vi sicer ne plačujete od leta do leta manjše premije, pač pa plačujete manj, kot bi plačevali, če bi imelo poslopje stalno isto vrednost. To Vam je morda težje razumljivo. Zato Vas pa opozorim še na sledeče: po zakonu imate pravico zahtevati, da zavarovalnica zavarovalno vsoto vsak čas zniža na višino dejanske vrednosti poslopja, ako menite, da je previsoko zavarovano. Bodite prepričani, da bo solidna zavarovalnica to prav rada storila. Tudi za zavarovalnico ni prijetno, ako mora ob požaru izplačati mnogo manj, kot pa je znašala zavarovalna vsota. Seveda se mora pa tako znižanje izvršiti dogovorno t. j. zavarovalnica se bo prepričala, če je znižanje res umestno. Sicer pa imajo vsi naši zastopniki naročilo, da morajo pri določitvi zavarovalnih vsot, starost stavbe že upoštevati. Cenilci se pa tudi ne ravnajo samo po starosti poslopja,

NAGRADNA ZLOGOVNICA

za avgust 1938

a, a, a, a, a, alt, an — ba, ba, berg, bet — ca — če, če, či, či — da, dam, de, di, dra, dra, du — e, e, e, e, e, e, e, es, et, ev — fi, fon — ga, gipt, gli, go, go — i, i, ig, ir, it — ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, je, ju, ju — ka, ka, ka, ko, ku — la, la, la, le, le, le, leš, li, li, ling, ljan, lo, lo, lu — ma, mad, me, mot, mu, mun — na, na, nak, nak, nam, nem, new, ni, ni, ni, nik, nja, no, no, nor, nörn — o, ok, ol, ol — pa, pa, pa, pav, pe, po, po — ran, rauc, rat, re, ri, ri, rim, ro, ru, ru, rug — se, sen, si, ska, ski, sla, slo, son, sto — šar, še, ško, šme, šo, štanj — ta, ta, ta, te, ter, ti, ti, tro, tur — u, u — va, va, vaj, ve, vec, ver, veš, vi, vi, vi — za, zav, ze, zi, zik — york.

Iz prednjih zlogov sestavite besede sledečega pomena: 1. Znana vojna luka ob istrski obali. — 2. Kraljestvo v Sev. Afriki. — 3. Članica Balkanske zveze. — 4. Svetopisemski prerok. — 5. Članica Male zveze. — 6. Mogočna srednjeevropska država. — 7. Del sveta zahodno od nas. — 8. Sedež usnjene industrije in železniška postaja za zdravilišče Topolšico. — 9. Jugoslovanska kneginja. — 10. Naša ožja domovina. — 11. Kraj pri Litiji, znan po zgodovinskih izkopaninah. — 12. Gora v Savinjskih planinah, znana po prazgodovinskih izkopaninah prof. Brodarja. — 13. Splošno znana tovarna za čevlje. — 14. Najbližji sorodnik. — 15. Mesto v Ameriki, sedež Fordove avtomobilske industrije. — 16. Republika, ki se je v zadnjih letih odcepila od Anglije in se osamosvojila. — 17. Visoka planota v srednji Aziji. — 18. Starozavezna oseba, ki je prodala prvorojenstvo. — 19. Mesec. — 20. Država, ki ji je posvečen naš današnji uvodni članek. — 21. Prvi človek. — 22. Na leski zraste. — 23. Del sveta zahodno od Azije. — 24. Prometno sredstvo. — 25. Narečna beseda za zavarovanje. — 26. Največji del sveta. — 27. Severnoevropska država. — 28. Vrsta gledališke igre. — 29. Sedež nemške vojne industrije. — 30. Prebivalec Rima. — 31. Glavno mesto USA. — 32. Svetovna država s sedežem na evropskem otočju. — 33. Ime velike češkoslovaške (zlasti vojne) industrije. — 34. Del velikega Beograda. — 35. Službeni častniški pas. — 36. Pritok Drave (teče skozi Poljčane). — 37. Bucika. — 38. Bavarsko mesto, znano po industriji igrač (obenem sedež hitlerjevskega gibanja). — 39. Sresko mesto, ki leži približno sredi značne črte med Splitom in Mostarjem. — 40. Naslinež. — 41. Grški pravzor izdajalec. — 42. Znanilka pomladi. — 43. Neustrašljiv vojak. — 44. Naš kralj. — 45. Slavnj ameriški iznajditelj. — 46. Priprava za razgovor na daljavo. — 47. Častniki jo nosijo na ramah v znak čina. — 48. Boljševiška država. — 49. Vrata. — 50. Italijansko pristanišče (s slovenskim imenom) v severni Dalmaciji. — 51. Južnoameriška republika. — 52. Človek z nalezljivo boleznijo (bolezen razsaja zlasti v tropskih pokrajinah). — 53. Naša zahodna državna sosed. — 54. Ud pastirskega naroda. — 55. Stroj. — 56. Premaganj nemški boksar (Sch = š). — 57. Človek z enim ocesom. — 58. Vseučilišče. — 59. Naš knez. — 60. Država v Zadnji Indiji. — 61. Nakovalo (tudi kraj na Gorenjskem). — 62. Važen organ v ustni votlini. — 63. Ognjenik na Siciliji.

Ako ste našli prave besede in jim po vrstnem redu odvzamete prve črke, vam bodo te črke povedale tri svetla imena v jugoslovanski zgodovini.

Rešitve je poslati v zaprti in pravilno oznakovani kuverti najkasneje do 31. avgusta 1938 na naslov: Uredništvo Naše moči, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice. — Lahko pošiljate tudi več rešitev v eni kuverti, le prav mora biti tako pisno oznakovano. Seveda pa mora biti vsaka rešitev napisana na posebnem kosu papirja in k vsaki rešitvi mora biti pripisano ime in priimek, poklic, starost in točen naslov reševalca.

Pri verouku. Katehet: »Zapomnite si, kdor vedno dobro dela in je pravičen, bo enkrat nosil zlato krono.«

Tinče: »Naš oče jo že imajole«

Katehet: »Tako? Kje so jo dobili?«

Tinče: »Pri zobozdravniku!«

Novo trgovsko učilišče. Z novim šolskim letom dobi Ljubljana prvovrstno organizirano zasebno trg. učilišče, ki bo nudilo zaokrožen pouk mladini, katera se hoče v katerikoli obliki posvetiti trgovskemu poslu. Je to »Trgovsko učilišče in stenografski institut ROBIDA«, Ljubljana, Trnovska ulica 15. Pouk bo trajal 10 mesecev. Strokovnjaki — profesorji srednjih šol — bodo na zavodu poučevali stenografijo, strojepisje, knjigovodstvo, trgovsko korespondenco, trgovinstvo, trgovsko in obrtno pravo, blagovnanstvo, lepopisje, tuje jezike in nauk o reklamah. Vpisovanje v to šolo se bo pričelo s 15. avgustom. Sprejemajo se le dijaki in dijakinje, ki so dovršili meščansko ali nižjo srednjo šolo. Mesečna šolnina znaša 180 din, vpisnina pa 50 din. — Zavod, ki ga bo vodila priznana strokovnjakinja ga. prof. Robidova, najtopleje priporočamo.

XX. mednarodni katoliški esperantski kongres v Ljubljani

od 6. do 11. avgusta 1938, pod pokroviteljstvom prevz. gospoda knezoškofa ljubljanskega dr. G. Rožmana in častnega odbora pod predsedstvom bana dr. M. Natlačenca.

V soboto, 6. VIII. ob 10: Otvoritev umetnostne razstave v Jakopičevem paviljonu. Razstava bo odprta od 6. do 16. VIII. 1938. Na numerirane permanentne vstopnice bo izžrebanih 10 umetniških slik za nagrade. Ob 11: Otvoritev filatelistične razstave v drž. trgovski akademiji; razstava, ki je združena z borzo znamk bo pod častnim predsedstvom ministra Mehmeda Spaha, častnim pokroviteljstvom župana g. dr. Jure Adlešiča in pod pokroviteljstvom dir. PTT dr. A. Vagaje in dir. A. Juga. Polovična vožnja od 5. do 11. VIII. 1938. Ob 21.15: Spoznavalni večer v dvorani »Metropol«.

V nedeljo, 7. VIII. Ob 8: Slavnostna sv. maša dr. Gr. Rožmana v stolnici. Ob 10: Slavnostna otvoritev kongresa v frančiškanski dvorani. Ob 13: Skupno fotografiranje. Ob 1.30: Skupno kosilo v veliki dvorani »Metropol«. Ob 20.30: Slavnostna akademija v frančiškanski dvorani, na kateri bodo podeljene častne legitimacije častnim članom kongresa; na sporedu akademije je tudi vpriporitev »Krstu pri Savici« od dr. Fr. Prešerna, v prevodu Damjana Vahena in v režiji režiserja Milana Skrbinška. Udeležite se prireditve XX. mednarodnega katoliškega esperantskega kongresa v Ljubljani vsaj v nedeljo, 7. VIII. 1938. Vse podrobnejše informacije dobite pri: Damjan Vahen, tajnik kongresnega odbora, Ljubljana, Resljeva cesta 29.

Prvi je pa le. »Povej, Nežika, ali sem jaz prvi možki, ki te je prosil za poljub?«
»Da — vsi drugi so poljub dobili brez prošnje.«

temveč upoštevajo tudi popravila in nove dele stavbe. Če je na 100 let stari hiši pogorel čisto nov strešni stol, potem bodo priznali tudi odškodnino za nov strešni stol in ne bo 100 letna starost prišla nič v poštev.

Mnogim vpraševalcem! Ko življenjski oddelek odn. Karitas izplača ob smrti zavarovalno vsoto, zadržal 20 odstotkov izplačilnega zneska. To dejstvo vzbuja pri mnogih nevoljo, ker ne razumejo, čemu je to potrebno. Brezvestneži pa to celo zlorablajo in hujskajo proti zavarovalnici, češ da tistih 20 odstotkov zadržal za sebe. Kako je s tem? Predvsem je treba vedeti, da nobena poštena in solidna zavarovalnica ne želi od zavarovalne vsote kaj odtegniti. Saj se vsaka dobro zaveda, da se bodo našli hudobni ljudje, ki bi odtegljaj zlorabljali in ustvarjali proti zavarovalnici nerazpoloženje. Z neopravičenim odtegotvanjem bi si zavarovalnica sama največ škodovala. Zato odtegne zavarovalnica le ono, kar mora. In med take odtegljaje spada tudi tistih 20 odstotkov. Obstojta namreč zaka-

nita določba v čl. 20. toč. 10 finančnega zakona za leto 1937-38 (ki pa po pri nas veljavni praksa še vedno velja), da mora zavarovalnica teh 20 odstotkov zadržati, dokler niso plačane dedne in darilne takse ter takse za prenos nepremičnin zaradi smrti ali zaradi daritve med živimo. Če pa so take takse enkrat plačane in dobi zavarovalnica od pristojne oblasti o tem obvestilo, mora 20 odstotkov brez daljnega in brez slehernega odbitka izplačati upravičencu. Ako pa omenjene takse ne bi bile plačane, lahko oblast zavarovalnici predpiše, da za te takse nakaže zahtevani znesek iz 20 odstotnega odtegljaja. Če je taksa manjša kot tistih 20 odstotkov, potem preostanek dobi upravičenec. Zavarovalnica tedaj s tem odtegljajem opraviča neko delo za državno blagajno. Umljivo je, da tako delo zavarovalnici ne more biti prav prijetno. — Upravičenci najbolje napravijo, če sami čimprej uredijo vse, kar je po umrlem pri sodišču in davkarji treba urediti, ter si tako zagotovijo čim prejšnjo izplačilo 20 odstotkov.

Vaš denar je v nevarnosti!

Ne samo denar, vse vaše imetje je v nevarnosti. Vaša obleka, vaš živek, vaše vino, vaša trgovska zaloga, vaše hranilne knjižice in druge vrednotnice, vaša zlatnina in vse, kar je količkej vredno, na vse preže noč in dan tatovi in vlomilci in premišljajo, kako bi vas okradli ali oropali.

Saj berete dan za dnem v časopisju in slišite pripovedovati, da se tu vlomilec odnesel blago iz trgovine, drugje pobral denar, tega napadli in oropali, zopet drugje odnesli iz stanovanja vse, kar je bilo količkej vredno. Tako človek res ne ve, kdaj bo nanj prišla vrsta in le s strahom se poda s doma, ker ne ve, ali ne bo našel prazne hiše ali izropane trgovine, ko se zopet vrne domov.

To je skrb in strah, ki človeku po pravici glavo boli in dela težke vse dneve in noči.

Ali se pa ta strah ne da odgnati? Na različne načine poskušamo in so že drugi poskušali. Ta priklene psa pred hišo. Drugi natakne na vrata verige in okove. Nekateri vdelaže v vrata posebne patentne ključavnice. Ta in oni zamreži okna s težkim omrežjem. Še bolj prebrisan napeljeje signalne naprave v svojem stanovanju ali trgovini, da jih prebudi zvonjenje ali pok, ako se pojavi v njihovih prostorih nepoklicanec.

Skušnja pa kaže, da je vse zaman. Nič ne zadržal spretnega vlomilca in vsako evro premaga dovolj drzen in izkušen tat. Pred škodo, ki jo lahko povzroče vlomilec, vas obvaruje edinole zavarovanje. Ako sklenete pravilno zavarovalno pogodbo za primer vlomne tatvine, boste mirneje spali in vse lažji bode vaš dnevi.

Vzajemna zavarovalnica je spoznala, da je

vlomsko zavarovanje danes skoro še bolj potrebno kot požarno zavarovanje. Saj češče beremo in slišimo o vlomih, ropih in tatvinah kot o požarnih škodah. Zaradi tega je uvedla vse vrste zavarovanja zoper rop in vlomsko tatvino. Danes še lahko zavarujete vse svoje blago in imetje tudi zoper to škodo pri našem domačem zavarovalnem podjetju.

Pokličite zastopnika Vzajemne zavarovalnice na svoj dom ali sprejmite ga, ko vas bo obiskal ter ga povprašajte v podrobnostih, kako je s tem zavarovanjem. Dal vam bo vsa potrebna navodila, da boste lahko sklenili primerne in pravilno zavarovalno pogodbo tudi za primer vlomne tatvine ali ropa.

Ne odlašajte s sklenitvijo vlomskega zavarovanja do jutri, kajti nesreča vas lahko zadene še danes, ali preden mine prihodnja noč. Odločite se takoj.

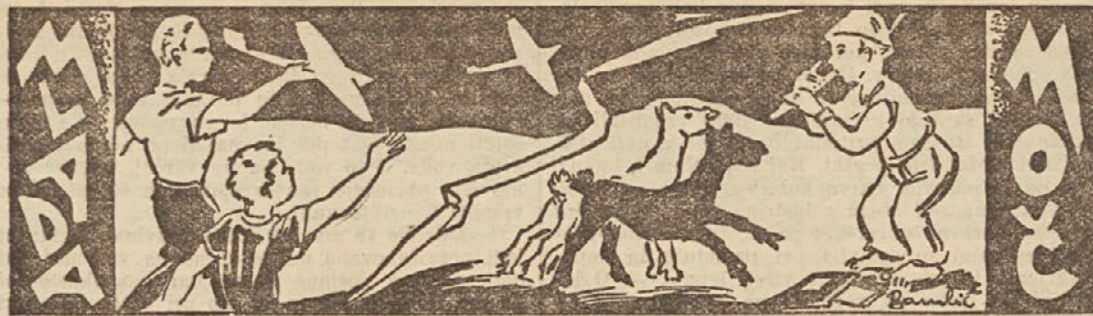
Illustracije in kilžeji dajo reklamni lepe prave lice. — Za reklamo v visokih nakladah vvažite le offsettisk, ki je danes najcenejši!

Kamenotiske Knjižotisk
Bakrotisk e Kilžarna
Litografija e Offsettisk

JUGOSLOVANSKA TISKARNA LJUBLJANA KOPITARJEVA UL. 6

Njena zasluga. »Kako ti ugaja moj novi klobuk?«
»Lep je. Kako si ga pa mogla kupiti?«
»S prištedenim denarjem.«
»S prištedenim? Kako?«
»Moža sem odvadila kaditi.«

Škotska. Škotu je obolel sinko na davici. Ko mu zdravnik predloži račun, pravi Škot: »Upam, da mi boste dali nekaj popusta.« — Zdravnik: »Ni mogoče! Zdravniki imamo svojo tarifo.« — Škot: »Toda pomislite, da je moj sin okužil ves razred z davico.«

Dragi mladi prijatelji!

Na napačni poti ste. Trudim se in trudim, da bi vam bila tudi v počitnicah »Mlada moč« na moč všeč, vi pa kar nič in nič. Res, počitnice nam je ljubi Bog dal, da se temeljito odpočijemo. Tega pa ni mislil, da se ti morajo možgani v počitnicah skisati in da ti ni treba do jeseni nič misliti. Večina vas menda le tako misli. Kajti — čujite in strmite! — na junijsko nagradno vprašanje sem prejel vsega cele — štiri odgovore. Tega mi do slej še niste napravili. Ko bi mi bili odgovorili vsaj samo trije, potem bi za uteho lahko sam pobasal eno nagrado. Mislite, da se meni ne cedijo sline po lepih knjigah? Tako pa moram zaradi dane besede odposlati vse štiri knjige, ki jih bodo prejeli:

Simon Gregorčič, učenec 5. razr. ljudske šole, Rakovnik 26, p. Št. Rupert na Dolenjskem;

Jože Jakša, učenec 1. razr. ljudske šole, Berstovec 3, p. Semič;

Franc Močnik, učenec ljudske šole, Gabrijela št. 35, p. Krmelj;

Ernest Poteko, učenec 4. razr. ljudske šole, Vojnik okolica 60, p. Vojnik pri Celju.

Simonu je bil najlepši dan v šolskem letu, ko jim je gospod učitelj govoril o pesniku Simonu Gregorčiču. Ker je naš Simon tudi Gregorčič, bi seveda rad postal tudi pesnik. A zapomni si: pesniti da Bog le svojim izbrancem. Ali si ti med njimi?

Jože je seveda praznoval svoj najlepši dan na dan prvega sv. obhajila. Kako bi pa tudi mogel biti katerikoli dan v letu lepši od tega! Ta dan vsakomur ostane neizbrisno v spominu. Tudi tisti, ki se Bogu odtujijo, se morajo nehoti včasih na

dan svojega prvega sv. obhajila spomniti. Tudi tebi, Jože, želim, da bi ostal spomin na ta veliki dan v tebi vedno živ.

Francetu je najbolj ugajalo, ko je bil na šolskem izletu v Ljubljani. Saj se je pa tudi izplačalo. Pomislite, prvič je bil v mestu in že je bil tudi na velesejmu. Po pravici povedano, jaz na velesejem nisem šel, ker je bila v mojem žepu suša. Sicer bi človek mislil, da bo uprava velesejma tako velikemu listu, kot je »Naša moč«, poslala zastojkarsko vstopnico, pa sem se v svojih upih prevaril.

Tudi za Ernesta je bil najlepši dan majniškega izleta. Kaj vse lepega je doživel na gradu Lindeku, tu ne morem povedati. Le tisto, dragi Ernest, ni res, da ste bili tudi pri rojstni hiši profesorja Brezovška, ki da je ustanovitelj slovenske in bolgarske stenografije. Tisti veliki in učeni gospod namreč ni bil Brezovšek, temveč Bezenšek. To bi pa ti, ki so njegov ožji rojak, že moral vedeti, kaj?

Za avgust vam bom dal pa čisto lahko nalogo, tako, ki je prav za počitnice imenitna. Napišite mi vse pregovore, ki jih poznate pri vas in ki se tičejo lenobe in lenuhov. To golovo ne bo težko. Mnogo takih pregovorov ste slišali že v šoli, pa tudi vaši domači gotovo katerega poznajo. Morda so ga temu ali onemu že večkrat ponovili, če je bil preveč »pod pazduho bolan«. O došlih dopisih bo odločil žreb in štirje izžrebani boste nagrajeni. Pazite pa, da je treba odgovore poslati najkasneje do 31. avgusta t. l. Kar pride kasneje, roma v koš.

Ker ste bili vi tokrat tako maloštevilni, bom pa jaz danes kratek in vas vse samo še lepo pozdravljam.

Brat Ivo.

Zdravstvena šola

Pravočasna in pravilna nega zob te obvaruje mnogih hudih obolenj. Ogromna večina ljudi se tega ne zaveda. Večina misli, da je negovanje zob in ustne votline zgolj lepotilna zadeva. Če bi se pa ljudje zavedali, da so mnoge ledvične, srčne in želodčne bolezni, dalje obolenja sklepov, glavoboli, revmatizem i. t. d. posledice bolnega zobovja, zobnega mesa in željusi, bi brez dvoma posvečali negi zob mnogo več pozornosti. — Skrb za zobovje se mora začeti že v najnežnejši otroški dobi. Zmotno je mišljenje, da za takozvano mlečno zobovje ni treba skrbeti, češ saj ti zobje itak izpadejo. Nihče pa ne pomisli, da bolni mlečni zobje okužijo zobno ležišče, v katerem se bo nahajal pravi zob, ki bo zaradi tega tudi prav kmalu obolel. Neoskrbovani mlečni zobje so navadno vzrok kasnejšim težkim obolenjem pravih zob. Zato je edino prav, da otroka, čim dobi prve zobe, predstavimo zobozdravniku, ako opazimo, da mu zobje gnijejo. — Sodobna hrana vpliva na zobovje razdiralno. Zato opazamo, da imajo zdravo zobovje ljudje, ki se preprosto hranijo, meščani pa navadno prav zgodaj že nosijo proteze, krone in plombe. Zaradi tega je negovanje zob meščanom še prav posebno potrebno. — Zanimarjeni bolni zobje so vzrok, da človek hrane ne more dovolj zgrijeti in presiliti, kar je za pravilno prebavo velike važnosti. Posledica take nepopolne prebave so težave v želodcu, poleg tega pa mnogo hranil ne pride v dobro telesu. — Čiščenje zobovja in dlesen je najučinkovitejše zvečer. Preko dneva se naberejo med zobmi ostanki raznih jedil, ki v noči začno v ustih razpadati. To razpadanje in kislina, ki se pri tem razvijajo, polagoma načnejo dobri zob. Če pa zobe zvečer izčistimo s četko, je tako kvarjenje zobovja nemogoče. —

Različne zobne kreme in ustne vode vsebujejo navadno v zelo neznamni meri razkužila, v glavnem pa vonjave in hladila, kar vse prijetno učinkuje na organe ustne votline. — Kot učinkovito razkužilo ne le ustne votline, temveč tudi grla služi vodikov prekis, ki ga je dobiti po lekarnah in drogerijah.

Z želodčnimi težavami imamo poleti navadno več opravka kot v drugih letnih časih. Ni pa misliti, da je želodec poleti bolj občutljiv. Težave povzročajo le poletna prehrana. Največ težav nastane zaradi uživanja neočiščenega sadja. Na sadju se nahaja prah in nesnaga, iztrebki raznih živalic, ostanki broz, s katerimi so sadno drevje škropili. Če tako sadje neomito uživamo, nastanejo lahna zastrupljenja, ki je javljajo v raznih nevšečnostih. Navadno pomaga že kamilični čaj in mirovanje (ležanje). Če bi pa bile bolečine močnejše, je seveda treba zdravniške pomoči. — Mnogim povzročajo uživanje gozdnih jagod težave, ki se kažejo v želodčnih krčih ali pa v posebnem kožnem izpuščaju. Tudi nekatere druge vrste sadja gotovim ljudem delajo težave. Taki ljudje storijo najbolje, če sadja, ki jim škoduje, ne uživajo. — Mleko uživaj poleti le prekuhanu. — Pazl, kdaj in na katera jedila pijesh mrzlo vodo! Na mastna in vroča jedila nikdar ne pij takoj vode. Tudi po sadju voda ne stori dobro. Je pa tudi nepotrebna, ker je že v sadju za žejo dovolj tekočin.

Lepa in gladka koža je hrepenenje vsakogar, zlasti še ženskega spola. Čim starejši postaja človek, tem bolj se to pozna na koži. Marsikatera bi dala bogastvo, samo da si tudi v drugi polovici življenja ohrani mladostni izraz. Na podlagi tega hrepenenja se je razvila velikanska industrija

Vzajemna posojilnica

r. z. z. o. z.

v Ljubljani,
Miklošičeva cesta št. 7
poleg hotela »Union«

sprejema vloge, ki so vsak čas izplačljive in se obrestujejo dogovorno po

4% do 5%

ter daje tudi posojila.

Pristopite k varčevalnemu krožku! Zahtevajte prospekt!

Naložite svoj denar pri tem popolnoma varnem domačem zavodu!

Pomembnejši spominski dnevi

2. avgusta 1865 je umrl v Gradcu sodnik Anton Čop; rojen je bil leta 1786 v Lescah. Bil je svetnik deželnega nadsodišča v Gradcu in je dobil po upokojitvi plemstvo z naslovom »von Tschopp«. Anton Čop je bil sorodnik Matije Čopa in je bil do smrti zvest zagovornik slovenskih narodnih pravic.

8. avgusta 1830 se je pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah rodil živinozdravnik in posestnik Dominik Čolnik. Baval se je z vsemi panogami narodnega gospodarstva. Med ljudmi je širil in gojil nove vrste zlahtnega sadja. Mnogo se je trudil za slovensko imenostlovej. Z njegovim sodelovanjem je bil v Mariboru ustanovljen »Slovenski gospodar«; pisal je pa tudi v »Novice«. Podpiral je slovensko knjigo in dijaštvo in je širil ob meji narodno zavest. Imenovali so ga »kralja Slovenskih gorice«.

6. avgusta 1931 je umrl na Bledu pravnik, politik in kulturni delavec Majaron Danilo; rojen je bil 12. decembra 1859 v Borovnici. Ze kot gimnazijec je mnogo pisal v razne slovenske časopise, pozneje je bil urednik »Slovenskega Naroda«. Bil je deželni poslanec in se je že pred 50 leti trudil za ustanovitev slovenske univerze. »Pozneje se je posvetil pravniškemu delu in je mnogo časa urejeval tudi »Slovenskega Pravnika«, kamor je napisal veliko število strokovnih člankov. Izdal je znano spomenico za slovensko vseučilišče, in sicer v slovenskem in nemškem jeziku. Po prevratu je stopil na čelo vseučiliške komisije in je slednjič uresničil svoj ideal: dobili smo slovensko univerzo.«

9. avgusta 1928 je umrl v Kranju zgodovinar in politik Anton Koblar; rojen je bil 12. junija leta 1854 v Železnikih. Po kaplanovanju v različnih krajih je postal muzejski arhivar v Ljubljani, leta 1900 pa župnik in dekan v Kranju. Posvetil se je v prvi vrsti zgodovini in je zasnoval tudi Zgodovino fara ljubljanske škofije. Po raznih virih je sestavil zgodovino železarstva na Kranjskem. »Najvažnejše Koblarjevo delo je pa ustanovitev Izvestja muzej. društva za Kranjsko«, za katerega je kot urednik v 17 letih napisal dolgo vrsto zgodovinskih člankov.« Bil je tudi politik.

15. avgusta 1831 se je rodil v Št. Jurju ob j. z. glasbenik Gustav Ipaviec; umrl je 20. avgusta 1908. V Št. Jurju je bil zdravnik in trideset let župan. »Komponiral je že kot študent; njegove pesmi so preproste in melodiozne ter so se zato med na-

rodod hitro razširile. Znani sta zlasti »Kje so moje rožice« in »Slovenec sem«.

16. avgusta 1815 se je rodil v Križah pri Trziču narodni buditelj in pisatelj Jernej Dolžan; umrl je 3. februarja 1880 v Rodonici, kjer je bil župnik. Mnogo je pisal o veri in narodnosti in je v »Slovenskih večernicah« objavil povest »Mati božja dobrega sveta«, ki smo jo svoj čas tako radi brali.

18. avgusta 1818 se je rodil v Ljubljani književnik Franc Malavašič. Najprvo je zlagal nemške pesmi, potem slovenske, ki pa niso nič kaj posebnega. Prevajal je za ljubljanskega knjigotržca Giontinija razne povesti, pisal je kritične sestavke o slovenskem slovstvu, zložil je dve gledališki igri itd. »Mnogo ima tudi zaslug, da je gajica tako hitro prodrla.«

21. avgusta 1780 se je rodil v Repnjah na Gorenjskem slavist in slovenski preporoditelj Jernej Kopitar. Več o njem smo pisali lani. »Na Dunaju je bil tri desetletja informator zapadne Evrope o slovanskih literaturah.«

26. avgusta 1860 se je rodil v Podborštu pri Mirni peči Franjo Dular. Pozneje je bil živinozdravnik. Objavil je različne članke v Koledarju Družbe sv. Mohorja, sodeloval je pri »Miru«, pomagal je pri urejevanju Rohrmannove prve knjige »Gospodarski nauki« itd. »Občutno vrzel v naši strokovni literaturi iz živinozdravniške znanosti je izpolnil s svojimi poljudno-strokovnimi knjigami: Domači živinozdravnik, Umna živinoreja ter Krmila in mlekarstvo.«

31. avgusta 1589 je umrl v Ljubljani protestantski bogoslovec in pisatelj Jurij Dalmatin; rodil se je leta 1547 v Krškem. Šolal se je najprej doma pri Bohoriču, pozneje pa na univerzi v Tubingenu v Nemčiji. »Slovenski protestantski pisatelj je postal, kakor sam pravi, iz ljubezni do ljube domovine. V Ljubljani je prevedel sveto pismo na slovenski jezik, tiskano je bilo pa v Wittenbergu na Nemškem. Tam so bile tiskane še štiri druge njegove knjige. Dalmatinovo delo je ogromno; dovršil ga je v približno desetih letih, skoraj brez vsakega predhodnega slovenskega izročila, brez slovnice in brez slovarja.«

Prof. dr. Vinko Šarabon.

Učitelj: »Torej, otroci, vi ste že v naprej vedeli, da se bo vaša učiteljica poročila. Kako to?«
— Otroci: »Kakopak da smo! Štiri najst dni pred poroko ni v nalogah opazila nobene napake več. Teden pred poroko je sama začela delati napake, a dan pred poroko je rekla Zumrovemu Jakcu: Dragec moj!«

Otroška pamet. Micika gleda zjutraj skozi okno in vzklikne: »Mama, danes ponoči je moralo biti zelo vroče!« — »Micika, zakaj pa?« — »Le glej, kako je vsa trava potna.«

Kar tako. »Očka, zakaj sta si pa ženin in nevesta pred oltarjem dala roki.« — »O, kar tako! Kakor med boksarji: ti si tudi podajo pred spodom roke.«

Slavni državnik Talleyrand je bil grbast in nizke postave. Na nekem plesu se je zagledal v vitko lepotic, ki ga je pa do sledno odbijala. Končno mu je rekla: »Da, če bi bili take postave...« — pri čemer je pokazala na nekega visokega plešalca. Talleyrand pa: »Ne vnamajte se preveč za visoke hiše. V visoko ležečih nadstropjih je navadno največ siromaštva.«

raznih lepotil, ki tudi k nam vedno bolj prodirajo. Še pred nekaj leti so tujci občudovali lepoto našega ženstva v tem, ker niso videli na njih obrazih šminke in pudra. Danes pa srečaš celo na deželi hčerke premožnejših ljudi, dijakinje in učiteljice, ki skušajo stvarnikovo delo »zboljšati« s striženjem (in celo britjem) obrvi ter z najrazličnejšimi mažani in praški. Kaj naj rečem k temu? To, da je naravna barva kože še vedno najlepša. V soncu zagoreli obraz z bistrimi očmi, ki so jim krepke naravne obrvi kot senca, in naravno rdečimi ustnami predstavlja pri pametnih in nepokvarjenih ljudeh še vedno višek lepote. — O lepotilih je treba pa reči, da na splošno koži ne koristijo, temveč celo škodujejo. Mnoga lepotila vsebujejo ostre kemične snovi, katerih zli učinek se na koži takoj ne pozna, a z leti nastopijo posledice. Koža postane trda, raskava in končno je niti šminka in puder ne olepšata. — Naj povem tu dve zgodovinski resnici. Ninon de Lenclos je umrla v 90. letu življenja, a njena koža je bila še vedno nežna, rožnata in mladostna kot pri mladem dekletu. Mnogokrat so starko spraševali, s čim je dosegla, da ji je koža tako lepa, zdrava in sveža. Odgovarjala je, da je to njena skrivnost. Nekega dne jo je pa znani grof, čigar mati se je iz dneva v dan vedno bolj starala in bi bil rad materi pomagal, pripravil do tega, da je to skrivnost razodela. Grofu je Ninon pokazala na vrh sveže vode in flanelasto krpo z besedo: »To je vsa

skrivnost«. — Prav tako je znano o Mariji Antoinetti, nesrečni francoski kraljici, da je imela izredno rožnata lica brez sleherne gubice. Tudi ona je poznala za nego lic le mrzlo vodo, zlasti deževnico, ki je mehka in ohranja kožo nežno. — Po vsem tem je možen le en nasvet: Če hočeš ostati mlada in lepih lic, naj ti bo edino lepotilo sveža voda. S to vodo pa ne varuj, temveč se z njo čim pogosteje (ne le zjutraj in še takrat po vršno!) temeljito umij.

»Zaletelo se mu je.« Tako pravimo, kadar pri jedi nepričakovano nekdo začne na vso moč kašljati, da mu postane obraz kar modrikastordeč, da mu izstopijo oči in da mu pri kašljanju neprijetno letijo iz ust drobci hrane in slina. Kaj se je zgodilo? Čisto navadna reč: del hrane je zašel v sapnik, mesto da bi po svoji naravni poti padel skozi goltanec v želodec. V sapniku pa seveda hrana nima kaj iskati in ves organizem se upre takemu vsiljivcu. S kašljanjem navadno nepridiprava kmalu iz sapnika odstranimo. Včasih pa pade tisti del hrane nekam globlje in takrat mora pomagati zdravnik. Kriv je pa taki »nesreči« človek sam. Če pravilno mirno jemo, pada hrana v redu v želodec, ker je sapnik s posebnim poklopцем zaprt. Ako pa med jedjo t. j. s polnimi ustmi govorimo ali skozi usta dihamo, se poklopec nad sapnikom dvigne in jed ima možnost pasti v sapnik. Zato se največkrat zaleti otrokom, ki med jedjo čebļajo.

Prof. dr. Vinko Šarabon:

Slovinci ob prevratu

(Nadaljevanje.)

Mlademu cesarju se njegove želje niso izpolnile. Če bi bil hotel skleniti mir, bi bil moral spremeniti tudi notranji ustroj države, kar pa mogočnemu ministru Tiszi seveda ni bilo po volji. Zato je Tisza priganjal Karla h kronanju za ogrskega kralja, kar se je zgodilo kaj hitro, že dne 30. decembra 1916, torej komaj dober mesec po smrti cesarja Franca Jožefa. Kralj je moral priseči, da bo čuval ustavo, to se pravi dualizem. In ostalo je vse pri starem.

Da se je Avstrija resno zavedala nevarnosti, ki ji je pretila, nam dokazujejo dejstva, da sta že 12. decembra 1916 Avstro-Ogrska in Nemčija skupno ponudili nasprotnikom mir. Ameriški predsednik Wilson je bil pripravljen posredovati; vedeti moramo, da Zedinjene države takrat še niso bile zapletene v svetovno vojno. »Zavezniki so v odgovoru na Wilsona 10. januarja 1917 navedli med mirovnimi pogoji tudi »osvoboditev Italijanov, Slovanov, Romunov in Čehoslovakov od tuje vlade«. To čudno besedilo, ki Čehoslovakov na videz ne prišteva Slovanom, je zakrivila Italija; ni marala, da bi se Jugoslovani imenovali posebej. Sicer je odgovor antante zahteval razdelitev avstroogrške monarhije, a Francozi in Angleži so bili vseeno pripravljene skleniti z monarhijo poseben mir, samo da bi jo odrgali od Nemčije; Nemčijo so smatrali namreč za glavnega sovražnika, kar je bilo tudi res. V februarju 1917 je začel Karel na svojo roko pogajanja z antanto, brez vednosti Nemčije. Pogajanja je posredoval cesarjev svak princ Sikst Bourbonski. Karel je pristal na to, da se vrne Franciji Alzacija-Lorena, ki so jo bili morali Francozi leta 1871 odstopiti Nemčiji, dalje, da se obnovi Belgija, in celo, da se izroči Carigrad Rusiji. Obdržati pa je hotel Srbijo in Črnogoro, ki sta bili tedaj zasedeni od Nemčije in Avstro-Ogrske; iz teh dveh ter iz Bosne in Hercegovine je nameraval napraviti posebno jugoslovansko kraljevino, ki bi ji vladal pod njegovim pokroviteljstvom kak avstrijski nadvojvoda. Hrvatske, Slavonije in tudi Dalmacije se pa ni upal dotakniti, kajti med tem je bil že kronan za ogrskega kralja in je bil prisegel na ustavo, kakor smo videli. Karlovih pogojev zavezniki niso mogli izpolniti; niso mogli pustiti na cedilu Srbije, ki je bila zanje vse žrtvovala, in so brezpogojno zahtevali njeno obnovev. In že se je cesar vdal ter je obljubil Srbiji celo dostop do morja, ko je italijanski zunanji minister Sonnino prekrizal vsem skupaj račune in je zahteval izvedbo londonskega dogovora (pakta).«

Do podpisa londonskega pakta je bilo prišlo takole: Od leta 1914 do leta 1915 je bila Italija nevtralna, čeprav je že od leta 1883 dalje tvorila z Nemčijo in Avstro-Ogrsko tako imenovano trozvezo. »Mešetarila je na obe strani. Avstrija ji je

obljubila že samo za nadaljevanje nevtralnosti Južno Tirolsko, potem tudi nekaj ozemlja ob Soči z Gradiško, nikakor pa ni marala odstopiti Trsta in Dalmacije. Bolj popustljiva proti Italiji je bila seveda antanta; saj je šlo na rovaš tretjega in ji ni bilo treba plačati čisto nič iz svojega. Glede Tirolske, Goriške, Istre in celo glede Trsta ni imela nobena od članic antante kakšnega pomisleka, a glede Dalmacije je bila stvar drugačna, in se je vnel zanj hud boj. Italija se je delala, kot da pristopi k antanti in da gre v vojno samo zaradi Dalmacije; dejala je, da vse drugo, kar ji ponuja antanta, dobi od Avstro-Ogrske tudi brez boja. Seveda to ni bilo res, ker ji Avstrija Trsta ni hotela odstopiti, a Italija je tako rekla. Glede Dalmacije se je italijanskim zahtevam najbolj upiral ruski zunanji minister Sazonov; če bi Dalmacijo dobili Italijani, bi bil Srbiji na novo preprečen dohod do morja, in tega Rusija ni hotela dopustiti. Sazonov je bil slednjič tudi zaveden Slovan in se je boril za Dalmacijo tudi kot za slovansko zemljo. Pri pogajanjih v Londonu je po svojih odposlancih dosegel, da Italiji ni bila obljubljena Dalmacija do polotoka Peljčca (Stonskega rata), kakor je Italija zahtevala, temveč samo do rtiča Planka med Šibenikom in Splitom, tako da bi ostal Split Srbiji oziroma po poznejšem oblikovanju Jugoslaviji. Za to ceno se je Italija na koncu aprila 1915 zavezala, da začne v teku enega meseca z vojsko proti Avstro-Ogrski. To je glavna vsebina londonskega pakta, ki so ga podpisali 25. aprila 1915 in ki je imel ostati popolnoma tajen. Svet je izvedel zanj šele dve leti pozneje, leta 1917, ko so v Rusiji prišli na krmilo boljševiki, ki so objavili vsebino pakta. Na koncu maja 1915 je res Italija pričela z vojno.«

Ko je v začetku leta 1917 Sonnino, kakor smo videli, zahteval izvedbo londonskega pakta in se Avstro-Ogrska jadranski obali nikakor ni mogla odreči, so se pogajanja razbila; Karlove želje se niso izpolnile.

Čudna je v zgodovini ironija usode. Z veliko samozavestjo je šla Italija v vojno, ves svet od Tirolske dol do rtiča Planka naj bi bil njen, postala naj bi bila gospodarica Jadranskega morja. Ko so pa pozneje skleпали obči mir, so ji Francozi in drugi trgali kos jadranske obale za kosom in so ga dodeljevali Srbiji oziroma na novo se tvoreči Jugoslaviji. Od Dalmacije sta ostala Italiji le Zader in otok Lastovo in odreči se je morala celo istrskemu otoku Krku.

(Dalje sledi.)

Radi pomanjkanja prostora se bo povest »Mlin nad Savo« nadaljevala še le v prihodnji številki. Uredništvo.